Stenogramma
2006.gada 18. novembra sēde sākās pl.
sēde slēgta pl. sēdes ilgums … minūtes

Latvijas Republikas 9.Saeimas rudens sesijas sestā (svinīgā) sēde 2006.gada 18.novembrī

Sēdi vada Latvijas Republikas 9.Saeimas priekšsēdētājs Indulis Emsis.

Sēdes vadītājs. Cienījamā Valsts prezidente! Godātie kolēģi! Viesi! Atklājam Saeimas 18.novembra svinīgo sēdi, kas veltīta Latvijas Republikas proklamēšanas 88.gadadienai.

V.Muižniece (9.Saeimas priekšsēdētāja biedre).

Vārds svētku uzrunai Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētājam Indulim Emsim.

I.Emsis (9.Saeimas priekšsēdētājs).

Cienījamā Valsts prezidentes kundze!

Godātais Ministru prezidenta kungs!

Godātie deputāti!

Ministri!

Ekselences!

Cienījamās dāmas un godātie kungi!

Atļaujiet man sveikt Latvijas tautu mūsu valsts Neatkarības dienā –Latvijas Republikas proklamēšanas 88.gadadienā! Dienā, kas mūsu valstij un tautai ir pati svarīgākā un nozīmīgākā. Šajos svētkos Saeimā ir pieņemts atskatīties uz paveikto, vērtēt Saeimas un valdības darbu, izvērtēt valsts attīstības virzienus un tempus, paskatīties – kurp un kā nākotnē virzīsies mūsu valsts...

Pirms divām nedēļām 9.Saeimas pirmajā sēdē Valsts prezidente teica: "Ļoti daudziem Latvijas iedzīvotājiem brīvā prese un izteiksmes brīvība radījusi nelīdzsvarotu pārliecību, ka Latvijā sliktas lietas vien notiek un ka pašreizējā valsts iekārta nekam neder." Es domāju, ka šis precīzais informatīvās vides vērojums visu priekšvēlēšanu periodu mulsināja gan vēlētājus, gan politiķus. Tomēr vēlētājs lēma citādi. Pirmo reizi Latvijas demokrātiskas attīstības vēsturē vēlētājs nobalsoja par parlamentāro un valdības darba pēctecību.

Tas arī ir saprotams. Iepriekšējās Saeimas laikā Latvija ir kļuvusi par Eiropas Savienības un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas pilntiesīgu dalībvalsti. Tautsaimnieciskās izaugsmes tempi ir augstākie Eiropā. Pašvaldības, uzņēmēji un Latvijas zemnieki ir saņēmuši ievērojamus valsts un Eiropas finanšu līdzekļus.

Mūsu tautieši veiksmīgi ir iesaistījušies gan Eiropas Savienības kopējās politikas veidošanā, gan kolektīvās drošības operācijās pasaulē. Mēs visi lepojamies ar to, ka Latvijas

pārstāvim Andrim Piebalgam uzticēts viens no pašiem atbildīgākajiem amatiem Eiropas Savienībā – koordinēt enerģētikas politiku.

Tāpat mums jāatceras, ka Latvijas prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, kandidējot uz Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāra amatu, pavēra jaunu lappusi šīs starptautiskās organizācijas tradīcijās. Latvijas vārds pasaulē ir kļuvis atpazīstams kā nekad agrāk.

Dāmas un kungi, man liekas, ka labi padarītais ļauj mums šodien godam atzīmēt Latvijas dzimšanas dienu.

Bet, svētkus svinot, mums jau šodien jādomā par nākamās darba dienas darāmajiem darbiem. Jo Latvijas makroekonomiskie rādītāji nav galvenais, kas liecina par sabiedrības labklājību un augšupeju – galvenais ir ikviena cilvēka pārliecība par savu rītdienu. Tieši tāpēc jaunā Saeima, apstiprinot valdības deklarāciju, par galveno prioritāti ir pasludinājusi ikkatra cilvēka un viņa ģimenes labklājību un dzīves kvalitātes strauju un stabilu kāpumu.

Esmu pārliecināts, ka šīm prioritātēm Saeima un valdība pievērsīs vislielāko uzmanību.

Nav šaubu, ka to mēs varēsim sasniegt ne jau ar revolucionāriem pārveidojumiem vai strauju un neprognozējamu valsts politiskā un ekonomiskā kursa maiņu. To varēs sasniegt tikai un vienīgi ar grūtu, pēctecīgu, pārmantojamībā sakņotu darbu, nodrošinot politisko un ekonomisko stabilitāti un valsts attīstības stratēģijas prognozējamību.

Protams, mēs varam ilgi diskutēt par tikko kā minētajiem uzdevumiem, to risināšanas veidiem un mūsu iespējām. Taču no tā būs maz labuma, ja mēs nepievērsīsimies vienai no sāpīgākajām mūsu valsts problēmām – kritiskajai demogrāfiskajai situācijai. Padomājiet – mūsu valsts iedzīvotāju skaits samazinās un ik gadu Latvijā kļūst par gandrīz 15 000 iedzīvotāju mazāk. Runājot tēlaini, ik gadu Latvijā pazūd viena Kuldīga. Ik pēc pāris gadiem pazūd tāda pilsēta kā Jelgava.

15 000 nav neitrāls skaitlis statistiskajos pārskatos vai ailītē tautas skaitīšanas tabulās. Šis skaitlis liecina par ļoti satraucošu tendenci – tā turpinoties, mums šeit, Saeimā, vai ministriem valdībā, valdības mājā vairs īsti nebūs, par ko domāt un kā labā strādāt...

Nav jēgas košajiem ciparīem ekonomiskajos pārskatos: ja nav iedzīvotāju, tad nav arī valsts. Tāpēc mums steidzami vajadzīga daudzpusīga demogrāfiskās krīzes pārvarēšanas programma, kurā būs pateikts, kā veicināt dzimstības pieaugumu, kur atrast resursus ģimeņu labklājības vairošanai. Tās nav tikai māmiņu algas, pabalsti vai citi tam līdzīgi pasākumi. Tā ir kompleksa programma, kas ietver sevī arī kvalitatīvu bērnu aprūpes un izglītības pakalpojumu nodrošināšanu. Tas nozīmē, piemēram, arī ģimenes cilvēku aizsargātību darba tirgū un vienlīdzīgas karjeras iespējas.

Taču ģimene, tās vērtības, tradīcijas un kuplums nav vienīgais jautājums, par kuru noteikti jārunā arī šajā svētku reizē. Varbūt tieši 18.novembris un tieši Saeimas tribīne ir laiks un vieta, lai runātu par valstiskumu, par valsts simboliem, mūsu sabiedrības un nācijas mērķa apziņu un vērtību kritērijiem. Globālās komercializācijas un kosmopolītiskā nihilisma idejas un to nesēji – dažādas starptautiskas korporācijas un organizācijas – rada mūsu sabiedrībā negatīvas sekas. Tautā pamazām zūd kopīgā mērķa un likteņa apziņa, dažkārt mēs vairs nespējam saskatīt savas valsts savpatību citu valstu un nāciju vidū.

Šī tendence var novest pie mums vēsturiski svarīgu simbolu, nacionālās kultūras savdabības, valsts atpazīstamības un patriotisko jūtu pakāpeniskas izzušanas. Tas laika gaitā varētu pat beigties ar latviešu nācijas pakāpenisku "izkušanu" un mūsu pilsoņu pārvēršanos

bezpersoniskos pasaules pilsoņos. Tā būtu jaunas patērētāju paaudzes rašanās, tādas paaudzes, kurai nav svarīga sava piederības sajūta, bet nozīmīgs ir tikai sen zināmais princips – labi ir tur, kur ir daudz naudas; labi ir tur, kur priekšā nolikts viss gatavs, kur nekas nav jārada, bet tikai jāpatērē jau radītais.

Tāpēc mums jāaizstāv sava valsts, tās simboli, vērtības un visiem spēkiem jātur godā mūsu valsts nacionālā savdabība.

Tomēr jāuzsver, ka nacionālā valstiskuma sargāšana un attīstīšana nav pretrunā ar mūsu līdzdalību tālākā Eiropas Savienības attīstībā.

Jau sākotnēji Eiropas Savienība ir veidojusies kā suverēnu valstu savienība, un tikai tādai tai ir nākotne. Tas nozīmē, ka mūsu piederība pie jebkāda valstu kopuma ir iespējama vienīgi tad, ja šī savienība respektē mūs kā nacionālu valsti. Mēs nedrīkstam aizmirst, ka Latvija nav abstrakta teritorija kaut kur Eiropā. Tā ir valsts, kurai nosaukumu devusi latviešu nācija.

Es gribu uzsvērt – tas nebūt nenozīmē, ka šī valsts ir domāta tikai latviešiem. Mēs respektējam un respektēsim jebkura Latvijā dzīvojoša cilvēka intereses. Mēs – un šajā gadījumā ar vārdu "mēs" es domāju Latvijas valsts pilsoņu kopumu – mēs palīdzēsim jebkuras tautības pārstāvim, kas dzīvo Latvijā, integrēties mūsu sabiedrībā. Mēs nodrošināsim iespējas dzīvot pārtikušā Latvijā ikvienam, kurš respektē mūsu likumus.

Protams, Latvija nav skatāma izolēti no pārējās pasaules – Latvija ir šīs pasaules daļa, kas piedalās globālās politikas veidošanā. Latvijā, tāpat kā citviet pasaulē, ir risināmas globālas problēmas. Tā, piemēram, mums jāpiedalās ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā, kas nozīmē vides un cilvēka attiecību sabalansēšanu tā, lai nākamajām paaudzēm nebūtu liegta pieeja dabas resursiem un dabas vērtībām. Mums noteikti jāievēro šāds pamatprincips – domāsim globāli, rīkosimies lokāli.

Diemžēl līdz šim Latvijā ilgtspējīgas attīstības programma ir buksējusi, varbūt tādēļ, ka nav bijis ne rūpīgi izstrādātas stratēģijas, ne iestādes, kas to vadītu. Nav arī tādas iestādes, kas uzņemtos šīs stratēģijas īstenošanu. Tāpēc šeit es saskatu parlamenta – Latvijas Republikas Saeimas – koordinējošo lomu. Saeima varētu vadīt starpnozaru darba grupu, kas vienotos par Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, struktūru, prioritātēm, vadību, atbildību un finansiālo nodrošinājumu.

Vienlaikus ar šādas stratēģijas izstrādi un īstenošanu mums ir jāprecizē arī Latvijas ārpolitiskās prioritātes un darbības principi. Šobrīd pasaules globālajā politikā galvenā uzmanība tiek pievērsta planētas vides stāvoklim – izzudušajam līdzsvaram starp vidi un cilvēka darbību. Mūs uztrauc gan globālās klimata pārmaiņas, gan mežu iznīcināšana, gan vides piesārņošana, gan pasaules reģionu neviendabīgā sociālekonomiskā attīstība. Tāpat mūs satrauc vairāku attīstīto valstu nespēja vienoties par būtiskiem vides politikas jautājumiem.

Līdztekus šīm problēmām pasaules politikā ienākusi arī cita aktualitāte – dažādu civilizāciju sadursme, kas nozīmē gan politisko, gan reliģisko, gan pasaules uzskatu cīņu. Neaizvērsim acis – brīžiem šī cīņa izpaužas ļoti nepatīkamās un vardarbīgās formās. Tāpēc arī Latvijai ir jāizvērtē sava vieta un sava loma šajā pasaules politikā, bet tas nozīmē skaidri formulētu ārpolitisko koncepciju. Nenoliedzami – Latvija nebūs pasaules lāpītāja, kas iejauksies un mēģinās būt klāt itin visur – arī tur, kur mūs nemaz negaida. Taču vienlaikus – esmu pārliecināts – mēs nepametīsim savus draugus un partnerus, kuriem arī turpmāk būsim uzticami sabiedrotie. Tikai šāda rīcība var būt mūsu drošības garants.

Šajā svētku reizē, protams, nebūtu vietā un es arī nevēlos iztirzāt visas tās problēmas un to jautājumu loku, kuri būs jārisina gan Saeimai, gan šīs Saeimas ieceltajai valdībai. Taču esmu pārliecināts, ka 9.Saeima būs orientēta uz konkurētspējīgas, augsti attīstītas labklājības sabiedrības veidošanu.

Godātie deputāti, mūsu uzdevums ir celt parlamenta prestižu un autoritāti sabiedrības acīs. Parlamentam stingri un nelokāmi jānostiprina tiesiskums, jāveicina atklātas, demokrātiskas sabiedrības veidošanās. Esmu pārliecināts, ka šajā Saeimā, pieņemot likumus, tiks vērtēti ikviena deputāta priekšlikumi neatkarīgi no tā, vai priekšlikuma iesniedzējs ir pozīcijā vai opozīcijā. Katram deputātam ir bijis savs vēlētājs, un katram deputātam ir savs mandāts līdzdalībai valsts likumdošanā.

Cienījamie kolēģi, godātie svinīgās sēdes viesi!

18.novembris ir nozīmīgākie mūsu valsts svētki. Tā ir mūsu valsts dzimšanas diena. Es visiem novēlu, lai šī dzimšanas diena tiktu svinēta gaiši, priecīgi un līksmi. No šīs tribīnes vēlos arī pateikties visiem tiem, kuriem ir nopelni Latvijas valsts neatkarības atjaunošanā. Gan tiem, kuri glabāja un loloja neatkarības ideju okupācijas gados, gan Augstākās padomes deputātiem, kuri balsoja par Latvijas neatkarību, gan visiem Latvijas ļaudīm, kuru gribasspēks palīdzēja atjaunot Latvijas valsti. Pateicību par atbalstu Saeimas vārdā vēlos izteikt arī draudzīgo valstu diplomātiem un valstsvīriem.

Es aicinu, lai šie svētki ienāk katrā ģimenē, lai valsts neatkarības gadadiena būtu tā reize, kad ikviens – bērns, jaunietis vai sirmgalvis – vistiešāk sajustu savu piederību šai zemei un valstij. Patriotisms sākas ģimenē. Tieši no mātes un tēva, no vecvecāku attieksmes pret valsti ikdienā – bet jo īpaši svētkos – viņu bērnos veidojas Tēvzemes mīlestība.

Nobeigumā vēlreiz apsveicu mūs visus Latvijas valsts dzimšanas dienā!

Dievs, svētī Latviju! *(Aplausi.)*

(Skan valsts himna.)

Sēdes vadītājs. Cienījamie kolēģi! Līdz ar to svinīgā sēde, kas veltīta Latvijas Republikas proklamēšanas 88.gadadienai, ir slēgta.

Godājamā Valsts prezidente! Kolēģi! Viesi! Es aicinu jūs tālāk turpināt mūsu sarunas Sarkanajā zālē. *(Aplausi.)* Būs arī glāze šampanieša.

SATURA RĀDĪTĀJS
8.Saeimas rudens sesijas 6. (svinīgā) sēde
2006.gada 18.novembrī

Saeimas priekšsēdētāja I.Emša uzruna, kas veltīta Latvijas Republikas proklamēšanas 88.gadadienai